

Секція 1. Культурна спадщина та її збереження в умовах війни й конфліктів: досвід України та інших країн

**MODERN UKRAINIAN-POLISH ARTISTIC
COOPERATION**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА МИСТЕЦЬКА
СПІВПРАЦЯ**

Svynarenko N. O.

Candidate of Historical Sciences,
Assistant Professor of the Department of Ukrainian Studies and Language
Preparation of Foreign Citizens of KhNEU them. S.Kuznets
Kharkiv, Ukraine

Свинаренко Н. О.

кандидат історичних наук,
доцент кафедри українознавства та мовної підготовки іноземних громадян,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця,
м. Харків, Україна

Senkivska G.Ya.

Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor of the Department of history and teaching
methods,
Kremenets Regional Humanitarian and Pedagogical Academy named after
Taras Shevchenko, Kremenets, Ukraine

Сеньківська Г.Я.

кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії і методики навчання,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса
Шевченка, м. Кременець, Україна

Українські митці на весь світ презентують вітчизняні музичні та театральні культурні традиції. З початком російської агресії на наші землі сторінки українсько-польського культурного співробітництва збагатилися ще більшою кількістю нових імен та нових подій, адже ця міжнародна співпраця має глибоке історичне коріння [1 – 3]. *Метою* даної роботи є висвітлення основних подій сучасної українсько-польської мистецької співпраці.

Великі успіхи у Польщі мають актори Львова – курбасівці, котрі заснували Осередок театральних практик «Gardzienice», де особливо яскраво засяяла зірка Мар'яни Садовської, котра брала участь у виставах Влодзімежа Станєвського «Життя протопопа Авакума» та «Карміна Бурана» [4]. Вона ж була співавторкою проєкту «Метаморфози або Золотий Осел», в основі якого була стародавня грецька музика У 1998 р. театральна спілка Польщі нагородила її званням найкращої акторки року за роль Психеї у цій виставі. Зараз Мар'яна Садовська проживає у Німеччині та активно продовжує творчі зв'язки з Україною та Польщею. Прикладом цього може бути діяльність нинішнього актора Повшехного театру у Варшаві Артема Мануйлова; Орест Шарак працює у вроцлавському театрі ZAR. А від 2021-2022 рр. у Повшехному працює українська актриса Оксана Черкашина, котра крім театру робить спроби у польському кіно.

Починаючи від 2012 р. традиційним між двома державами став фестиваль українсько-польського партнерства – щорічні змагання музичних гуртів, джазових колективів, танцювальних ансамблів, котрі проводяться за патронатом Генерального Консульства Республіки Польща у Львові – ці заходи є масовими та дуже популярні серед українців [7].

Польська оперна сцена звучить українськими голосами, серед яких найвідомішим є сопрано Ольги Пасічник, котра у 1991р. навчалася у Варшаві в Музичному університеті Фридерика Шопена, а від 1992 р. – була солісткою Варшавської камерної опери. Вона удостоєна багатьох нагород у Польщі, серед яких: відзнака ім. Анджея Хвольського за кращу жіночу оперну роль (Мелізанд в «Пелеас і Мелізанд» Клода Дебюссі), Золотий Хрест Заслуги, Офіцерський Хрест Ордена заслуги перед Республікою Польща [5]. Значною подією мистецького життя у 2013 р. варшавської Національної опери була прем'єра опери Павла Шиманського «Qudsja Zaher». Окрім багатого оперного і концертно-камерного репертуару та значної кількості польських державних відзнак, Ольга Пасічник дає майстер-класи в Музичному університеті ім. Фридерика Шопена, Оперній академії при національній опері у Варшаві. Випускники Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка – Вікторія Ватутіна та Павло Толстой – солісти Опері у Щецині [4].

Ініціатора та художнього керівника числених українсько-польських фестивалів, диригента Романа Реваковича називають амбасадором української музики в Польщі [6]. «Дні української музики» – лише один із багатьох прикладів його багаторічної системної й цілеспрямованої роботи з популяризації української культури [6]. Ревакович наголошує на значущості української культури, котра безперечно гідна посісти належне місце серед інших культур.

Зараз є характерним значне збільшення інтересу до української музики в Європі. Ця тенденція характерна й для Польщі, це трохи поверхова реакція на російську агресію в Україну, а не достеменна зміна у формі поглибленого впізнавання української культури [6]. Вагомою подією українсько-польського культурного життя є уже традиційні концерти Ukrainian Freedom Orchestra у Варшаві у рамках запланованих турне цього оркестру. У репертуарі оркестру, крім творів Валентина Сильвестрова, представлені

музика Бетховена, Брамса, Дворжака. Для іноземного слухача Валентин Сильвестров є найвідомішим українським композитором [6].

«Днів української музики» у 2022 р вже стали традиційними для польської публіки, хоча не надто масовими. Російська збройна агресія на українські землі викликала більшу прихильність до заходів українсько-польської культурної співпраці та сприяла посиленню інтересу до української культури. Активну фінансову допомогу цим заходам надають польські Банк крайового господарства (BGK) та Фонд Most the Most. Вони підтримують різні культурно-мистецькі проекти (наприклад, польсько-українську постановку опери «Запорожець за Дунаєм» Гулака-Артемовського для евакуйованих українських дітей) [6].

Твори Валентина Сильвестрова часто виконує український піаніст Дмитро Чоні, який виступав на одній з головних літніх польських подій – на Шопенівському фестивалі 2022 р. у Душніки Здруй. Слухачі із задоволенням слухали і варшавський ансамбль Chain Ensemble під диригуванням відомого польського віолончеліста Анджея Бауера, твори Леоніда Грабовського, Юрія Ланюка, Олександра Щетинського та Олега Безбородька. На заходах українсько-польської культурної співпраці брали участь польський віолончеліст Бартош Козяк, польський баритон Губерт Запіур і співаки з України – Тамара Калінкіна й Наталка Половинка і [5].

Висновок. Вже сьогодні українські композитори пишуть твори, де фіксують різноманітні образи війни. І українські митці у різних країнах світу своєю творчістю змушують глядача зацікавитися українською культурою. Кількість українських акторів та музикантів, котрі працюють за спеціальністю і здобувають творчий досвід у Польщі неухильно збільшується – це сприятливо відображається на популяризації української культури. Творчість наших акторів та музикантів дає розуміння вагомості української високої культури. У світі зараз, особливо на час російської збройної агресії, спостерігається значне посилення інтересу до української музики та театру –

тому для наших вітчизняних митців це є додатковим шансом для самореалізації та достойного представлення українського мистецтва на світовому просторі.

Література

- 1.Свинаренко Н.О. Польсько-українська співпраця на основі освітніх, культурних, економічних здобутків : проблеми і перспективи. *Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects* : Scientific monograph. Riga : «Baltija Publishing», 2022. Р. 302 –315. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-232-6-23>
2. Свинаренко Н.О. Досягнення діячів музичної культури на польських землях на початку ХХ ст. *Соломія Крушельницька – королева світової оперної сцени (до 150-річчя з дня народження)*. Матеріали наук.-практ. інтернет-конференції 19 жовтня 2022 р. Київ: КНУКіМ, 2022. С.150 –152.
3. Сеньківська Г. Історичне краєзнавство на Тернопільщині у середині 40-х років. ХХ ст. – на початку ХХІ ст.: джерелознавчий аналіз. *Історія науки і біографістика*. 2020. № 2. С.34–48. doi.org/10.31073/istnauka202002-03
4. Канарська А. PL-UA: незалежна мистецька співпраця. URL: <https://culture.pl/ua/stattia/pl-ua-nezalezna-mystetska-spivpratsia> (дата звернення 06.05.2023).
5. Польша в Україні. Сайт Республіки Польша URL: <https://www.gov.pl/web/ukraina-uk/ukraine> (дата звернення 09.05.2023).
6. Ревакович Р.: Чим кращі будуть умови для культури в Україні, тим швидше ми посядемо належне місце на карті світу. URL: https://lb.ua/culture/2022/08/22/526996_roman_revakovich_chim_krashchi_budut.html (дата звернення 09.05.2023).
7. Фестиваль партнерства.Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0 (дата звернення 09.05.2023).

